

PRZEWODNIK DOBRYCH PRAKTYK

Transgraniczne postępowania upadłościowe w Unii Europejskiej

Sądowa współpraca interprofesjonalna na rzecz skutecznego przestrzegania rozporządzenia UE nr 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowań upadłościowych.

„Niniejsza publikacja została sfinansowana w ramach programu Sprawiedliwość (2014-2020) Unii Europejskiej. Treść niniejszego przewodnika odzwierciedla wyłącznie punkt widzenia członków konsorcjum działającego pod kierunkiem Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury (Ecole Nationale de la Magistrature) i jedynie oni ponoszą z tego tytułu odpowiedzialność.

Komisja Europejska nie ponosi jakiegokolwiek odpowiedzialności związanej z wykorzystaniem informacji zawartych w tym przewodniku.”

Niniejszy przewodnik został opracowany przez członków komitetu naukowego w ramach projektu „EU cross-border insolvency proceedings: judicial inter-professional cooperation for an effective application of the recast EU insolvency Regulation” (854039 — EU-CIP — JUST-AG-2018/JUST-JTRA-EJTR-AG-2018)

Spis treści

1. PREZENTACJA I CELE	5
2. ZAWARTE W ROZPORZĄDZENIU Z DNIA 20 MAJA 2015 R. REGULACJE DOTYCZĄCE WSPÓŁPRACY W RAMACH POSTĘPOWAŃ UPADŁOŚCIOWYCH	7
3. DEFINICJE	10
4. PRZEDMIOT WSPÓŁPRACY	11
5. OGÓLNE ZASADY	11
6. POSTANOWIENIA DODATKOWE, DOTYCZĄCE GRUP SPÓŁEK	14
7. KOORDYNACJA ROZPRAW	15
8. WARUNKI I TREŚĆ WYMIANY	16
9. PRZEDMIOT WSPÓŁPRACY MIĘDZY ZARZĄDCAMI	17
10. PRZYDATNE DOKUMENTY	18

Niniejszy przewodnik został opracowany przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury (Ecole nationale de la magistrature) przy współpracy z Instytutem Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości (Institut voor Gerechtelijke Opleiding) w Belgii, Hiszpańską Szkołą Sądownictwa i Prokuratury (Consejo General del Poder Judicial-Escuela Judicial) w Hiszpanii oraz Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury w Polsce w ramach projektu „Transgraniczne postępowania upadłościowe w Unii Europejskiej” (2019-2021).

Jest on efektem szkolenia zorganizowanego przez wyżej wymienione instytucje kształcące sędziów europejskich w lutym i grudniu 2020, ze wsparciem Krajowej Rady Syndyków (Conseil National des Administrateurs judiciaires et Mandataires judiciaires) oraz Programu Sprawiedliwość (2014-2020) Unii Europejskiej.

Założeniem przewodnika jest zaproponowanie sędziom państw członkowskich Unii Europejskiej, którzy w ramach sprawowanych funkcji stosują rozporządzenie UE nr 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. „w sprawie postępowań upadłościowych”, niewiążących zasad prawidłowego działania.

Ma on za cel umożliwienie wdrożenia, w możliwie najlepszych warunkach, współpracy między sądami w zakresie postępowań upadłościowych.

Uwzględnia on różnorodne zasady, w szczególności wytyczne przyjęte przez Insol w 2007 w zakresie komunikacji i współpracy w ramach międzynarodowych postępowań upadłościowych, Praktycznego Przewodnika UNCITRAL, przyjętego w 2009 „w sprawie współpracy w zakresie upadłości międzynarodowej” oraz wytycznych przyjętych przez Międzynarodowy Instytut Upadłości (International Insolvency Institute) w 2012 „w zakresie współpracy w ramach postępowań upadłościowych grup spółek”.

1 PREZENTACJA I CELE

1.1. Współpraca sądowa w sprawach upadłościowych

Współpraca sądowa w sprawach dotyczących niewypłacalności jest zagadnieniem wynikającym ze zmiany rozporządzenia UE 2015/848 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie postępowania upadłościowego. Stanowi ona uzupełnienie współpracy między zarządcami wyznaczonymi w ramach postępowań upadłościowych obejmujących kilka państw członkowskich, niezbędne dla skoordynowania postępowań upadłościowych wszczętych przez kilka sądów różnych państw członkowskich, niezależnie od tego, czy postępowania te dotyczą jednej spółki i jej różnych oddziałów, czy też grupy niewypłacalnych spółek.

Współpraca między sądami występuje na gruncie prawa europejskiego także w innych dziedzinach, w szczególności – w sprawach cywilnych i handlowych, i jest ona realizowana za pomocą europejskiej sieci sądowej w sprawach cywilnych i handlowych¹. W dziedzinie postępowania upadłościowego zasady dobrych praktyk zostały już opracowane przez praktyków upadłości, w ramach nieobjętej żadną wspólną, specyficzną regulacją prawną wymiany poglądów, jeszcze przed przyjęciem rozporządzenia z dnia 20 maja 2015 r. (zob. Insol, International Insolvency Institute oraz American Law Institute).

Zasady dobrych praktyk zostały również opracowane przez Narody Zjednoczone: Komisja Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowego Prawa Handlowego przyjęła przewodnik, skierowany do sądów² a ostatnio – ustawę modelową o koordynacji zarządu grup spółek w upadłości³. Te teksty nie zostały ratyfikowane przez państwa członkowskie Unii Europejskiej⁴.

Rozporządzenie z dnia 20 maja 2015 r. nakłada na sądy obowiązek współpracy, aby zapewnić koordynację postępowań wszczętych wobec przedsiębiorstw mających trudności finansowe. Jednak warunki tej współpracy pozostawiono do uznania sędziów, ponieważ powinny one być wypadkową miejscowych zasad postępowania oraz poszanowania zasady kontradyktoryjności, zakładającej, że o wszelkich wnioskach dotyczących komunikacji, przekazania informacji bądź udzielenia pomocy ze strony zarządcy wyznaczonego w postępowaniu upadłościowym przez sąd innego państwa członkowskiego sąd powinien poinformować dłużnika sprawującego zarząd własny, zarządcę, wierzycielskie organy nadzoru oraz organy władzy publicznej.

Rozporządzenie europejskie wymienia, przykładowo, udzielenie zezwolenia na sporządzenie protokołu o współpracy, bezpośrednią komunikację między sądami, udzielenie pomocy, opracowanie wspólnych rozwiązań, koordynację rozpraw czy też wstrzymanie postępowań miejscowych.

¹ Europejska Sieć Sądowa w sprawach cywilnych i handlowych

² Praktyczny przewodnik UNCITRAL o upadłości międzynarodowej (2009).

³ Ustawa modelowa UNCITRAL o upadłości grup przedsiębiorstw (2019)

Ustawa modelowa UNCITRAL o upadłości międzynarodowej (1997)

⁴ Ratyfikowały je Grecja i Polska. Uczyniła to również Wielka Brytania, jednak opuściła ona Unię Europejską.

1.2. Cele przewodnika dobrych praktyk

Cele niniejszego przewodnika są następujące:

- ✓ ułatwienie komunikacji między sądami w dziedzinie międzynarodowych postępowań upadłościowych,
- ✓ zapewnienie zarządom bezpieczeństwa prawnego w ramach ich komunikacji i współpracy,
- ✓ ułatwienie koordynacji postępowań upadłościowych dotyczących różnych jednostek danej spółki albo różnych spółek w ramach grupy, w stosunku do których toczą się równoległe postępowania upadłościowe,
- ✓ zaproponowanie sędziom i prokuratorom państw członkowskich zasad ułatwiających zorganizowanie takiej współpracy, pozwalających na połączenie (i) obowiązku współpracy z poszanowaniem krajowych przepisów proceduralnych, (ii) zasad wynikających z Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, oraz (iii) celów skutecznej współpracy – aby zapewnić możliwie najlepszą koordynację zarządzania postępowaniami upadłościowymi.

Zaproponowane zasady nie mają charakteru wiążącego ani dla sędziów, ani dla praktyków upadłościowych, ani też dla uczestników postępowania. W żadnym razie uczestnicy postępowania nie mogą z reguł zawartych w niniejszym przewodniku wywodzić skutków prawnych w stosunkach z innymi uczestnikami. Również współpraca między sądami i między zarządcami może być realizowana przy pomocy wszelkich środków i metod, które nie zostały wskazane w niniejszym przewodniku.

W każdym przypadku sędziowie są zobowiązani przestrzegać przepisów prawa krajowego. Niniejszy przewodnik nie uchyla tych zasad.

2 ZAWARTE W ROZPORZĄDZENIU Z DNIA 20 MAJA 2015 R. REGULACJE DOTYCZĄCE WSPÓŁPRACY W RAMACH POSTĘPOWAŃ UPADŁOŚCIOWYCH

Rozporządzenie z dnia 20 maja 2015 r. zawiera różnorodne regulacje dotyczące współpracy sądowej; są to w szczególności następujące przepisy:

Art. 36: Prawo do przedstawienia zobowiązania w celu uniknięcia postępowania wtórnego

Zarządca w głównym postępowaniu upadłościowym może sprzeciwić się wszczęciu postępowania wtórnego podejmując jednostronne zobowiązanie, że dokona podziału środków uzyskanych z likwidacji masy upadłości zgodnie z przepisami prawa krajowego.

Znani wierzyciele miejscowi zatwierdzają zobowiązanie zgodnie z zasadami dotyczącymi większości kwalifikowanej według przepisów państwa członkowskiego, w którym mogłoby zostać wszczęte wtórne postępowanie upadłościowe.

Wierzyciele ci mogą zwrócić się do sądów państwa członkowskiego, w którym wszczęto postępowanie główne z żądaniem, aby zarządca ustanowiony w tym postępowaniu przedsięwziął środki niezbędne dla wykonania jego zobowiązania.

Mogą oni również zwracać się do sądów państwa członkowskiego, w którym mogłoby zostać wszczęte wtórne postępowanie upadłościowe, o podjęcie środków zabezpieczających w celu zapewnienia wykonania zobowiązania.

Sąd, który wszczął główne postępowanie upadłościowe może nakazać, aby zobowiązanie zarządcy ustanowionego w głównym postępowaniu upadłościowym, zatwierdzone przez sąd zgodnie z prawem państwa członkowskiego, zostało przedstawione do wiadomości organów tego postępowania oraz wierzycieli.

Art. 37: Wniosek o wszczęcie wtórnego postępowania upadłościowego

Zarządca w głównym postępowaniu upadłościowym jest uprawniony do żądania wszczęcia wtórnego postępowania upadłościowego.

Jednak zarządca w postępowaniu wtórnym (spółka A) mógłby żądać wszczęcia postępowania wtórnego (spółka B) w innym państwie członkowskim, o ile dysponuje prawami uznanymi w tym państwie. Byłoby tak na przykład w sytuacji, gdy spółka A jest wierzycielem spółki B.

Zarządca w głównym postępowaniu upadłościowym powinien wystąpić z wnioskiem wcześniej niż inni zarządcy.

Takie zagadnienia powinny stanowić przedmiot dyskusji w trakcie regularnych spotkań zarządców ustanowionych w głównym oraz wtórnych postępowaniach upadłościowych.

Art. 42-1: Wyznaczenie niezależnego organu

W celu ułatwienia koordynacji i współpracy między sądami, które wszczęły główne albo wtórne postępowanie upadłościowe, sądy te mogą wyznaczyć niezależną osobę lub niezależny organ do wykonania ich instrukcji, pod warunkiem, że jest to zgodne z przepisami mającymi zastosowanie do postępowań upadłościowych prowadzonych w stosunku do tego samego dłużnika.

Zasadność wyznaczenia takiej osoby lub organu powinna być oceniana z uwzględnieniem interesów wszystkich uczestników postępowań oraz przewidywanych trudności w realizacji planu restrukturyzacyjnego, który ma być przeprowadzony na poziomie grupy.

Art. 42-2: Bezpośrednia komunikacja z sądem zagranicznym

Komunikacja między sądami jest możliwa pod warunkiem, że przestrzegane są prawa procesowe uczestników postępowania oraz poufności informacji.

Istotą takiej wymiany informacji jest ułatwienie współpracy między sądami, gdy nie jest prowadzone grupowe postępowanie koordynacyjne, w celu opracowania planu restrukturyzacyjnego z zachowaniem zasady pierwszeństwa interesu (ogólnego) wszystkich prowadzonych postępowań upadłościowych nad interesami (partykularnymi) każdego postępowania upadłościowego z osobna.

Art. 42-3: Koordynacja

Ścisłej rzecz ujmując, koordynacja między sądami obejmuje w szczególności:

- skoordynowane powoływanie zarządców,
- warunki komunikacji,
- przebieg rozpraw,
- zatwierdzanie protokołów.

Celem tej koordynacji jest ułatwienie opracowania i realizacji planu restrukturyzacyjnego.

Art. 43: Komunikacja z zarządcą zagranicznym

Zarządcy ustanowieni w głównym oraz wtórnych postępowaniach upadłościowych dotyczących tego samego dłużnika współpracują i komunikują się ze wszystkimi sądami, które wszczęły te postępowania, o ile jest to zgodne z przepisami prawa mającymi zastosowanie do każdego z tych postępowań i nie pociąga za sobą żadnego konfliktu interesów.

Zarówno taka komunikacja, jak i współpraca, mają również na celu lepsze poznanie się zarządców i mają one sprzyjać wyłonieniu wspólnego rozwiązania (plan restrukturyzacyjny) w interesie wierzycieli, bez tracenia z pola widzenia innych celów, realizowanych w ramach postępowań upadłościowych w poszczególnych prawach krajowych.

W toku rozmów podejmowanych w ramach komunikacji powinny być przestrzegane zasady poufności informacji.

Art. 45: Zgłaszanie wierzytelności w postępowaniu miejscowym

Wierzyciele mogą dokonać zgłoszenia wierzytelności; również każdy z zarządców może – w interesie wierzycieli uczestniczących w postępowaniu, w którym został ustanowiony – zgłosić wierzytelność w innych postępowaniach upadłościowych.

Zarządcy powinni starać się unikać przypadków podwójnego zgłaszania wierzytelności, sztucznie powiększających pasywa.

Każdy z zarządców powinien przekazać pozostałym wyczerpującą listę otrzymanych zgłoszeń wierzytelności, w której wskazane będą: imię i nazwisko lub nazwa wierzyciela, jego adres, kwota zgłoszonej wierzytelności oraz zabezpieczenia wierzytelności i jej uprzywilejowanie.

Art. 52 : Środki zabezpieczające

Sąd może powołać tymczasowego zarządcę, który w okresie pomiędzy złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania upadłościowego, a orzeczeniem o wszczęciu postępowania upadłościowego, podejmie środki niezbędne dla zabezpieczenia i zachowania majątku dłużnika, nawet jeżeli znajdują się one w innym państwie członkowskim.

Postanowienie o powołaniu takiego zarządcy, aby było skuteczne względem osób trzecich, powinno podlegać obwieszczeniu.

Art. 57: Zarządzanie majątkiem i działalnością (grupa spółek)

Skoordynowany zarząd postępowaniami ułatwia opracowanie wspólnych rozwiązań na poziomie grupy.

Opracowanie planu restrukturyzacyjnego zakłada współdziałanie między zarządcami w postępowaniu głównym i w postępowaniach wtórnych, aby uniknąć zbywania części aktywów, co mogłoby zakłócić rozwiązanie globalne.

W przypadku braku koordynacji postępowań, zarządcy mogą ustalić harmonogram działań.

Art. 58: Wniosek zarządcy zagranicznego o przekazanie informacji (grupa spółek)

W celu skutecznego zarządzania postępowaniami upadłościowymi, każdy z zarządców może zwrócić się z wnioskiem o przekazanie informacji do każdego z sądów, który wszczął główne albo wtórne postępowanie upadłościowe, o ile wniosek taki nie jest sprzeczny z przepisami mającymi zastosowanie do tych postępowań i nie wywołuje konfliktu interesów.

Art. 60: Wstrzymanie postępowania upadłościowego na wniosek zarządcy zagranicznego (grupa spółek)

Zarządca może wnieść o wstrzymanie wszelkich czynności związanych z likwidacją majątku w innym postępowaniu upadłościowym, tym samym pozbawiając to postępowanie wtórne skuteczności. Wniosek taki musi być niezbędny, aby zapewnić wykonanie planu restrukturyzacyjnego w interesie wierzycieli, przy czym muszą istnieć przesłanki do uznania, że plan ten jest faktycznie możliwy do wykonania.

Art. 61 i następne: Grupowe postępowanie koordynacyjne (grupa spółek)

Zarządcy w postępowaniach dotyczących spółek należących do tej samej grupy mogą uzgodnić, za zgodą sądu, któremu podlegają, że wystąpią o wszczęcie grupowego postępowania koordynacyjnego.

Większością dwóch trzecich dokonują oni wyboru sądu najbardziej właściwego do wszczęcia takiego grupowego postępowania koordynacyjnego.

Zarządca ustanowiony w postępowaniu, które nie zostało objęte koordynacją grupową, może wnieść o włączenie do niej tego postępowania.

Sąd właściwy powołuje koordynatora, który jest uprawniony do pełnienia funkcji zarządcy w postępowaniu upadłościowym. Sąd ten wydaje postanowienie, w którym określa podstawowe zasady koordynacji grupowej oraz szacunkowe koszty i szacunkową wysokość udziału do pokrycia przez członków grupy.

Powołany koordynator może przedstawiać zalecenia albo plan koordynacji grupowej, jednak nie są one wiążące. Zarządca, który nie uzna za zasadne stosowanie się do nich, obowiązany jest do przedstawienia swojego stanowiska sądowi oraz koordynatorowi (por. art. 70 rozporządzenia).

3 DEFINICJE

Rozporządzenie europejskie z dnia 20 maja 2015 zawiera definicje dla celów jego stosowania (art. 2 rozporządzenia). Dla potrzeb współpracy sądowej proponuje się przyjęcie poniższych definicji niektórych stosowanych pojęć. Definicje te nie mają charakteru wiążącego; taki charakter mają jedynie definicje zawarte w rozporządzeniu.

Sąd: organ sądowy państwa członkowskiego albo każdy inny organ właściwy w państwie członkowskim, uprawniony do wszczęcia postępowania upadłościowego, stwierdzania wszczęcia takiego postępowania albo do podejmowania decyzji w trakcie takiego postępowania; przyjmuje się, że sądy państw członkowskich działają zgodnie z przepisami prawa oraz w sposób bezstronny i niezależny;

Współpraca sądowa: wymiana informacji i pomoc między sądami różnych państw członkowskich, dotyczące jednego lub kilku postępowań upadłościowych;

Porządek publiczny: zespół bezwzględnie obowiązujących reguł i zasad, uznanych przez Konstytucję albo przez ustawy za fundamentalne dla organizacji politycznej, administracyjnej, społecznej i sądowej danego państwa, jak również zasady określone w Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Orzeczenie sądu państwa członkowskiego można pominąć jedynie w przypadku, gdy może ona wywołać skutki pozostające w oczywistej sprzeczności z porządkiem publicznym państwa, do którego skierowano wniosek o udzielenie informacji albo pomocy. Należy w tym miejscu wskazać niezawisłość sądów oraz wymienione w motywie 83 rozporządzenia: ochronę danych osobowych, prawo własności, oraz prawa do skutecznego środka prawnego i dostęp do bezstronnego sądu;

Protokół współpracy: porozumienie zawarte przez dwóch lub więcej zarządców powołanych w postępowaniach upadłościowych wszczętych przez sądy różnych państw członkowskich w celu określenia ram wymiany informacji oraz pomocy w prowadzeniu jednego lub kilku postępowań upadłościowych.

4 PRZEDMIOT WSPÓŁPRACY

Współpraca sądowa może dotyczyć takich aspektów postępowania upadłościowego, które są istotne dla dwóch lub większej liczby jednostek albo oddziałów tej samej spółki, bądź dwóch lub więcej spółek w ramach grupy, a w szczególności:

- ✓ majątku i praw zainteresowanych uczestników;
- ✓ poszukiwania aktywów i rachunków;
- ✓ restrukturyzacji kapitału socjalnego spółek przeżywających trudności;
- ✓ zamiany długów na akcje – zakończenia postępowania – poszukiwania nabywców aktywów;
- ✓ wierzytelności, w tym również wierzytelności wzajemnych;
- ✓ stwierdzenia nieważności albo bezskuteczności względem masy upadłości czynności prawnych oraz płatności dokonanych z uszczerbkiem dla zbiorowego interesu wierzycieli;
- ✓ umów bieżących;
- ✓ odpowiedzialności osób zarządzających oraz spółki dominującej;
- ✓ sankcji zawodowych względem osób zarządzających;
- ✓ rozdziału kosztów postępowania;
- ✓ skoordynowanego prowadzenia rozpraw;
- ✓ toczących się postępowań sądowych.

5 OGÓLNE ZASADY

Międzynarodowy charakter postępowania

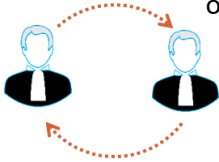
Dłużnik, który składa wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego, albo w stosunku do którego taki wniosek złożono, powinien poinformować sąd o wszystkich składnikach majątku znajdujących się za granicą oraz o powiązaniach kapitałowych lub w powiązaniach w zakresie kontroli z jakąkolwiek spółką, mającą siedzibę w innym państwie Unii Europejskiej lub poza Unią Europejską, a także wskazać nazwiska osób zarządzających tymi jednostkami, nazwiska biegłych rewidentów lub audytorów tych jednostek, jak również – sąd, który wszczął postępowanie upadłościowe albo do którego złożono wniosek o wszczęcie postępowania upadłościowego względem którejkolwiek z tych jednostek.

Wszczęcie postępowania

Od chwili wszczęcia postępowania upadłościowego, zarządca powołany przez sąd powinien poinformować sądy innych państw członkowskich o wydaniu orzeczenia o wszczęciu postępowania i powołaniu go. Powinien również powiadomić wierzycieli zamieszkałych albo posiadających siedzibę w innych państwach członkowskich, o których posiada wiedzę, stosownie do art. 54 rozporządzenia z dnia 20 maja 2015 r.

Informowanie sądów zagranicznych

Sąd powinien poinformować sąd lub sądy innych państw członkowskich, w których wszczęto postępowanie upadłościowe albo do których złożono wnioski o wszczęcie takiego postępowania, o wszystkich istotnych elementach postępowania, które się przed nim toczy, o uznaniu tego postępowania za postępowanie główne, uboczne albo wtórne, wskazać nazwisko i adres zarządcy oraz, w stosownym wypadku, imię i nazwisko sędziego albo pełnomocnika ustanowionego przez sąd w celu zapewnienia komunikacji i współpracy z innym sądem.

Sprzeciw co do wszczęcia postępowania wtórnego

Sąd, do którego wpłynął wniosek o wszczęcie wtórnego postępowania upadłościowego może, przed wszczęciem tego postępowania, zezwolić zarządcy w postępowaniu głównym na przedstawienie stanowiska, stosownie do artykułów 36 i 38 rozporządzenia z dnia 20 maja 2015 r. Sąd powinien w tym celu wyznaczyć zarządcy odpowiedni termin.

Rozprawy i protokoły

Sąd powinien poinformować inny sąd lub sądy o rozprawach i posiedzeniach wyznaczonych celem rozstrzygnięcia w zakresie planów restrukturyzacyjnych, zbycia przedsiębiorstwa, projektów planu, uznania wierzytelności, sprzedaży aktywów oraz zatwierdzania wszelkich porozumień zawartych lub zamierzonych przez zarządców.

Udzielenie zezwolenia na protokół

Sąd, udzielając zarządcy, którego powołał, zezwolenia na zawarcie wszelkich porozumień albo protokołów, powinien wydać orzeczenie, które będzie doręczane innym sądom.

Zatwierdzenie protokołów

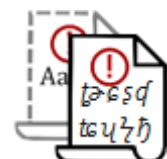
Sąd może uzależnić wykonanie jakiegokolwiek porozumienia bądź protokołu zawartego przez co najmniej dwóch zarządców od zatwierdzenia go.

Ochrona wymiany informacji

Sąd, kierujący do jakiegokolwiek innego sądu, który wszczął postępowanie upadłościowe względem spółki albo spółek tej samej grupy lub względem innej jednostki zależnej dłużnika, albo do którego wpłynął wniosek o wszczęcie takiego postępowania, wniosek o przekazanie informacji lub udzielenie pomocy, powinien przedstawić tamtemu sądowi zabezpieczone identyfikatory swojej wiadomości. Do wiadomości powinno być załączone tłumaczenie zwykle zarówno wniosku, jak i niezbędnych dokumentów, które wniosek ten uzasadniają, na oficjalny język sądu, do którego wniosek jest kierowany.

Język

Sąd może odmówić wykonania wniosku o przekazanie informacji albo udzielenie pomocy, jeżeli nie dołączono tłumaczenia wniosku na język oficjalny tego sądu, jak również identyfikatorów sądu, który zwrócił się do niego z wnioskiem.

Informacja o języku

Sąd może powiadomić sąd innego państwa członkowskiego, że przyjmuje wnioski o udzielenie informacji albo pomocy w innym języku, niż język oficjalny tego sądu.

Sąd powinien przekazywać instytucji kontrolnej, reprezentującej interesy wierzycieli w prowadzonym przez ten sąd postępowaniu, wszelkie wnioski o udzielenie informacji albo pomocy oraz wnioski dotyczące zezwolenia albo zatwierdzenia protokołu lub porozumienia zawartego między dwoma lub więcej zarządcami.

Zezwolenia organu kontroli

Sąd może uzależnić przekazanie informacji lub udzielenie pomocy od zezwolenia tego organu kontroli, reprezentujących interesy wierzycieli.

Informacje poufne

Sąd nie powinien przekazywać żadnej informacji ani udzielać pomocy, która dotyczy albo może dotyczyć danych poufnych, chronionych tajemnicą przedsiębiorstwa, strategicznych interesów państwa, w którym sąd ten działa, jak również – danych osobowych dłużnika, podmiotu zarządzającego albo wierzycieli, jeżeli są oni osobami fizycznymi; to samo dotyczy pracowników.

Sąd, działając zgodnie z prawem krajowym, może odstąpić od tego zakazu wyłącznie za zgodą prokuratury albo państwowego organu nadzoru, któremu podlega. Sąd, podobnie jak zarządca, powinien korzystać ze środków komunikacji, które umożliwiają zagwarantowanie ochrony informacji poufnych, które miałyby podlegać przekazaniu (zob. np. art. 41-2 punkt a oraz 56-2 punkt a rozporządzenia).

Dane osobowe

Ogólnie, sąd nie może nie znać zasad wynikających z rozporządzenia europejskiego (UE) nr 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych.

Informowanie prokuratury

Prokuratura albo państwowy organ nadzoru jest informowany o wnioskach o przekazanie informacji albo udzielenie pomocy.

Wniosek prokuratury o udzielenie informacji

Prokuratura albo państwowy organ nadzoru innego państwa mogą zwracać się do sądu o przekazanie informacji albo udzielenie pomocy, z zastrzeżeniem uprzedniej zgody wierzycielskiego organu nadzoru oraz prokuratury albo państwowego organu nadzoru tego sądu. Te informacje lub pomoc są realizowane zgodnie z prawem krajowym.

Informacje o wcześniejszych działaniach dłużnika

Sąd powinien przekazywać sądowi każdego innego państwa członkowskiego, który wszczął postępowanie upadłościowe wobec tego samego dłużnika, na wniosek tego sądu, wszelkie użyteczne informacje, dotyczące działań i czynności dokonanych przed wszczęciem postępowania upadłościowego przez dłużnika, podlegającego jego jurysdykcji.

Porządek publiczny

Nie można domagać się od sądu państwa członkowskiego, prowadzącego postępowanie upadłościowe, przekazania jakiegokolwiek informacji ani udzielenia jakiegokolwiek pomocy, która byłaby w sposób oczywisty sprzeczna albo z porządkiem publicznym państwa, do którego kierowane jest takie żądanie, albo z zasadami postępowania, stosowanymi przez ten sąd.

Prawo dostępu zarządcy zagranicznego

Sąd powinien zezwolić każdemu zarządcy powołanemu w postępowaniu upadłościowym wszczętym przez sąd innego państwa członkowskiego na udział – osobiście lub przez wybranego pełnomocnika – w rozprawach dotyczących postępowania upadłościowego prowadzonego wobec tego samego dłużnika albo spółki tej samej grupy, jak również – przed wydaniem orzeczenia powinien udostępnić mu wszelkie istotne informacje.

Prawo zarządcy zagranicznego do interwencji

Sąd powinien zbadać każdy wniosek złożony przez zarządcę powołanego w postępowaniu upadłościowym wszczętym przez sąd innego państwa członkowskiego i rozpatrzyć go w rozsądnym terminie.

Zasada kontrydiktoryjności

Sąd powinien informować dłużnika posiadającego zarząd własny, zarządcę, wierzycielskie organy kontroli oraz publiczny organ nadzoru o wszelkich wnioskach dotyczących komunikacji, przekazania informacji lub udzielenia pomocy przez zarządcę zagranicznego powołanego w postępowaniu upadłościowym wszczętym przez sąd innego państwa członkowskiego.

6 POSTANOWIENIA DODATKOWE, DOTYCZĄCE GRUP SPÓŁEK

Wyznaczenie zarządcy

Sąd powinien poinformować sąd każdego innego państwa członkowskiego, który wszczął postępowanie upadłościowe względem spółki z tej samej grupy, której postępowanie prowadzi, o powołaniu zarządcy oraz sędziego albo wybranego pełnomocnika, wyznaczonego do kontaktów między sądami, pod nadzorem tego sądu.

Zatwierdzenie protokołu

Każde porozumienie lub protokół zawarty przez co najmniej dwóch zarządców w postępowaniach upadłościowych dotyczących co najmniej dwóch jednostek albo oddziałów tej samej spółki albo co najmniej dwóch spółek tej samej grupy, jest uzależniony od zgody sądu i, jeżeli tak stanowią przepisy prawa, podlega zatwierdzeniu przez sąd.

Wyznaczenie koordynatora

Sąd, do którego skierowany został wniosek o wszczęcie grupowego postępowania koordynacyjnego, o którym mowa w art. 61 i następnych rozporządzenia z dnia 20 maja 2015 r., wyznacza w tym celu koordynatora, który będzie sprawował funkcję i wykonywał zadania przewidziane w powołanych przepisach.

Konflikt interesów

W toku komunikacji z innym sądem, sąd powinien się upewnić, że nie występuje konflikt interesów przedsiębiorstwa oraz wierzycieli, będących uczestnikami postępowania, które prowadzi, z interesami przedsiębiorstwa i wierzycieli w postępowaniu wszczętym przez tamten sąd.

Interesy pracowników

Sąd powinien również upewnić się o braku konfliktu interesów z prawami i interesami pracowników przedsiębiorstwa, podlegającego jego jurysdykcji.

Wstrzymanie postępowania

Sąd, na wniosek sądu innego państwa członkowskiego, może wstrzymać niektóre czynności w toku postępowania upadłościowego, które prowadzi, jeżeli wstrzymanie takie jest korzystne z punktu widzenia postępowania prowadzonego przez sąd wnioskujący i nie jest sprzeczne z interesami przedsiębiorstwa i wierzycieli w postępowaniu prowadzonym przez sąd, do którego złożono wniosek.

7

KOORDYNACJA ROZPRAW

Obecność zarządców zagranicznych w rozprawach

Sąd powinien umożliwić sądom innych państw członkowskich oraz zarządcom przez nie powołanym, uczestniczenie osobiście lub przez pełnomocnika w rozprawach i zgromadzeniach odbywających się pod jego przewodnictwem.

Koordynacja rozpraw

Sąd powinien, w każdym postępowaniu upadłościowym spółki i jej oddziałów albo spółki należącej do grupy prowadzącej działalność na terytorium co najmniej dwóch państw członkowskich, koordynować rozprawy z sądem lub sądami właściwymi dla tych zakładów albo spółek.

Koordynacja rozpraw może polegać w szczególności na:

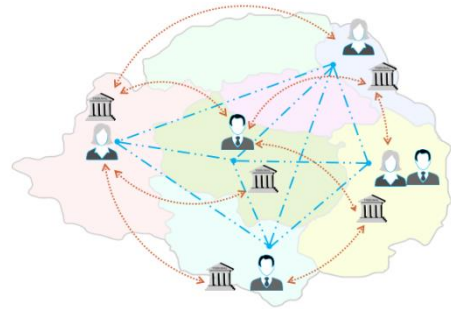
- ✓ wcześniejszym poinformowaniu o datach rozprawy;
- ✓ przekazaniu nazwisk i adresów powołanych zarządców;
- ✓ przekazaniu użytecznych informacji, dotyczących przedmiotu rozprawy;
- ✓ wysłuchaniu przedstawiciela sądu innego państwa członkowskiego bądź przedstawiciela danego sądu;
- ✓ przeprowadzeniu wspólnych rozpraw;
- ✓ wcześniejszym przekazaniu uczestnikom, dłużnikowi, organom kontroli reprezentujących wierzycieli, organom reprezentującym pracowników oraz prokuraturze albo publicznemu organowi nadzoru informacji uzyskanych od zarządcy wyznaczonego w postępowaniu wszczętym przez sąd innego państwa członkowskiego i dotyczących jednostki tej samej spółki albo spółki tej samej grupy.

Wymiana konkluzji

Konkluzje i wymieniane dokumenty są doręczane uczestnikom, przy pomocy wszelkich środków zapewniających autentyczność i wiarygodność dokumentów, jak i rzetelność procedury ich wymiany, albo udostępniane w sekretariacie sądu.

Wymiana informacji

Wymiana informacji może dotyczyć wszystkich okoliczności dotyczących postępowania upadłościowego, prowadzonego przez sąd, w szczególności – informacji o majątku i pasywach, o przygotowywanych lub już zawartych porozumieniach i protokołach, bieżących umowach, koordynacji sprzedaży majątku, podziału funduszy masy upadłości, opracowania planu restrukturyzacji dotyczących aktywów i pasywów jednej lub kilku spółek tej samej grupy.

Kontrydyczny charakter wymiany

W każdym przypadku, przekazywanie informacji oraz udzielanie pomocy są uzależnione od uprzedniego powiadomienia zarządy, wierzycielskiego organu kontroli oraz prokuratury albo publicznego organu nadzoru.

Dane osobowe

Nie można zapominać o ochronie danych osobowych osób fizycznych.

8 WARUNKI I TREŚĆ WYMIANY

Należy przestrzegać następujących zasad:

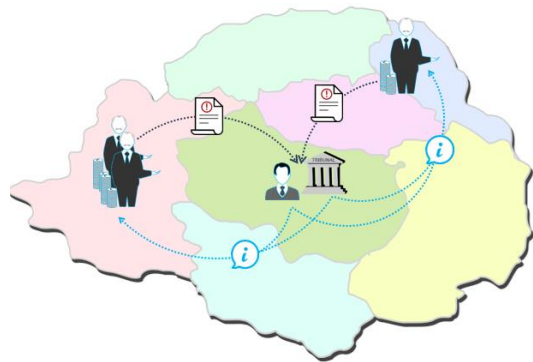
- sąd wyznacza przewodniczącego, będącego sędzią tego sądu albo inną osobą uprawnioną do prowadzenia wymiany, komunikacji i kooperacji z innym sądem;
- sąd albo osoba przezeń upoważniona może swobodnie kontaktować się z sądem innego państwa członkowskiego albo inną osobą upoważnioną przez ten sąd, w ramach określonych regułami i zasadami wynikającymi z rozporządzenia z dnia 20 maja 2015 r.;
- komunikacja może obejmować w szczególności: przysyłanie kopii orzeczeń, konkluzji, sprawozdań zarządców, opinii biegłych;
- sąd powinien rejestrować i zachowywać w aktach prowadzonego postępowania ślady wszelkiego rodzaju komunikacji z innym sądem, w sposób umożliwiający zapewnienie autentyczności i rzetelności rejestracji;
- komunikacja między sądem prowadzącym postępowanie oraz sądem innego państwa członkowskiego może się odbywać drogą elektroniczną, telefonicznie lub w drodze wideokonferencji, po zasięgnięciu opinii uczestników zgodnie z zasadami przewidzianymi w mających zastosowanie zasadach miejscowych;
- rejestracja komunikacji powinna być zapewniona przez sąd i przekazana zarządcy, dłużnikowi posiadającemu zarząd własny, wierzycielskiemu organowi kontroli oraz prokuraturze lub publicznemu organowi nadzoru;
- przygotowanie komunikacji może być zapewnione przez personel administracyjny sądów, których komunikacja dotyczy;
- każda rejestracja musi zostać przeprowadzona w warunkach określonych zgodnie z warunkami określonymi w mających zastosowanie przepisach prawa.

9 PRZEDMIOT WSPÓŁPRACY MIĘDZY ZARZĄDCAMI

Wymienione zasady współpracy między sądami uzupełniają współpracę między zarządcami, która obejmuje wszystkie aspekty związane z postępowaniem upadłościowym przedsiębiorców w następującym zakresie:

9.1 Praktyczne rozwiązania dotyczące zaspokajania i uznawania wierzytelności

- ✓ Zawiadomienie każdego z wierzycieli o konieczności dokonania zgłoszenia wierzytelności w postępowaniu.
- ✓ Zarządca ustanowiony w postępowaniu głównym wzywa zarządców ustanowionych w postępowaniach wtórnych do zgłoszenia wierzytelności. To samo dotyczy każdego z zarządców ustanowionych w postępowaniach wtórnych względem zarządcy w postępowaniu głównym.
- ✓ Zarządcy wymieniają między sobą listę wierzycieli, których zawiadomiono o konieczności zgłoszenia wierzytelności, celem ustalenia, którzy z wierzycieli zostali dwukrotnie zawiadomieni.
- ✓ Sprawdzanie zgłoszonych wierzytelności odbywa się niezależnie i zgodnie z przepisami państwa członkowskiego, w którym wszczęto postępowanie upadłościowe. Każdy z zarządców sprawdza, czy wierzytelność nie została zgłoszona dwukrotnie.

9.2 Praktyczne rozwiązania dotyczące zarządu masą upadłości

- ✓ Każdy z zarządców sporządza listę składników masy upadłości, którymi zarządza, i przekazuje ją pozostałym zarządcom. Ustala się harmonogram dla sporządzenia spisu inwentarza w poszczególnych postępowaniach upadłościowych.
- ✓ Podział środków uzyskanych z likwidacji masy upadłości w postępowaniu wtórnym na wniosek zarządcy w postępowaniu głównym może zostać zawieszony przez sąd, który prowadzi to postępowanie wtórne, jeżeli wniosek taki jest korzystny zarówno dla wierzycieli w postępowaniu wtórnym, jak i w postępowaniu głównym. Zawieszenie trwa trzy miesiące i może zostać przedłużone na taki sam okres.
- ✓ Zarządca w postępowaniu głównym może zaproponować plan restrukturyzacji w każdym postępowaniu wtórnym, o ile prawo państwa członkowskiego, w którym wszczęto postępowanie wtórne, umożliwia zakończenie postępowania bez likwidacji w wyniku planu restrukturyzacyjnego, odroczenia terminu płatności lub podobnego środka.

- ✓ Plan restrukturyzacji może przewidywać zbycie aktywów lub odroczenie terminu płatności, zgodnie z przepisami państwa członkowskiego.
- ✓ Zarządca w postępowaniu głównym może zaproponować przekształcenie wtórnego postępowania upadłościowego, o ile takie przekształcenie jest przewidziane w prawie państwa członkowskiego, w którym wszczęto postępowanie wtórne, jest ono korzystne dla interesów wierzycieli miejscowych oraz jest spójne z uwagi na cele zarówno głównego, jak i wtórnego postępowania upadłościowego.

10 PRZYDATNE DOKUMENTY

American Law Institute – International Insolvency Institute, Global Principles for Cooperation in International Insolvency Cases (2012)

INSOL Europe, The European communication and cooperation guidelines for cross border insolvency, 2007;

CNUDCI, Guide pratique de la CNUDCI sur la coopération en matière d'insolvabilité internationale, 2009 ; [UNCITRAL, Praktyczny przewodnik UNCITRAL o współpracy w międzynarodowych sprawach upadłościowych, 2009];

International Insolvency Institute, Guidelines for coordination of multinational enterprise group insolvencies, 2012;

CNUDCI, Loi type sur l'insolvabilité des groupes d'entreprises, 2019 (chapitre 2) ; [UNCITRAL, Ustawa modelowa o upadłości grup przedsiębiorstw, 2019 (rozdział 2)]

10 rue des Frères Bonie 33080 Bordeaux cedex - T. 05 56 00 10 10
8 rue Chanoinesse 75004 Paris - T. 01 44 41 88 20

enm.justice.fr

Ta publikacja została sfinansowana w ramach
programu Sprawiedliwość (2014-2020) Unii
Europejskiej